



Kasper Jørgensen

Nyt spørgeværktøj til identifikation af kognitiv svækkelse

BASIC-Q er et nyudviklet, dansk valideret værktøj. Værktøjet er udviklet med henblik på at hjælpe fagpersoner i den kommunale sektor med at identificere ældre borgere med mulig kognitiv svækkelse, som kan have behov for udredning ved egen læge. Værktøjet har høj diagnostisk træfsikkerhed og kan gennemføres på mindre end 5 minutter.

Som led i Den Nationale Demenshandlingsplan fra 2017 fik Nationalt Videnscenter for Demens til opgave at udvikle, validere og implementere et nyt værktøj, der skal kunne bruges bredt i primær- og sekundærsektoren til identifikation af demens og kognitiv svækkelse i de tidlige stadier. Det resulterede i værktøjet *Brief Assessment of Impaired Cognition* (BASIC), der kombinerer spørgsmål til patienten og en pårørende med et par korte, kognitive tests. BASIC er primært tiltænkt klinisk anvendelse – fx almen praksis, demensudredningsenheder og andre hospitals-settings.

Uønsket eksamen

I forbindelse med udviklingen af BASIC gennemførte forskerne fokusgruppeinterviews med bl.a. demenssygeplejersker og forebyggelseskonsulenter fra den kommunale sektor, der gav udtryk for at kognitiv testning ikke nødvendigvis er den optimale metode, når man arbejder med ældre borgere. Nogle borgere kan for eksempel opleve testsituationen som en uønsket eksamen i eget hjem. De kommunale fagpersoner efterlyste et udredningsværktøj, der fremstår mindre testagtigt, mindre konfronterende og som i højere grad indbyder til refleksion hos borgeren vedrørende tegn på kognitiv svækkelse.

Spørgeværktøj

På baggrund af tilbagemeldingerne udarbejdede forskerne en slags spørgeskemaudgave af BASIC, hvor de kognitive tests er erstattet med spørgsmål om orientering i tid og egne data. Det nye værktøj - *Brief Assessment of Impaired Cognition - Questionnaire* (BASIC-Q) - er sammensat af tre elementer:

- spørgsmål til patienten vedrørende egen oplevelse af hukommelsesproblemer
- spørgsmål til patienten vedrørende orientering i tid og sted
- spørgsmål til en pårørende om patientens hukommelse.

Validering i fem regioner

Værktøjet blev i løbet af 2018 og starten af 2019 prospektivt valideret i demensudredningsenheder fra alle fem regioner: Regionalt Videnscenter for Demens i Roskilde, Demensklubben i Svendborg, Demenscenteret i Neurologisk Klinik, Aarhus, Demensenheden i Region Nordjylland samt Hukommelsesklinikken på Rigshospitalet. Patienter som var henvist fra almen praksis til demensudredning blev testet ved deres første besøg på klinikken forud for diagnositidspunktet. Pårørende til patienterne blev inviteret til at indgå som kontrolpersoner i valideringen. Når en



Klinisk diagnose senere forelå, blev den anvendt som referencestandard ved beregningen af den diagnostiske træfsikkerhed af BASIC-Q. Som led i valideringen blev 428 personer undersøgt.

Hvad betyder resultatet?

BASIC-Q havde høj diagnostisk træfsikkerhed ved identifikation af personer med kognitiv svækkelse sammenlignet med sociodemografisk matchede kontrolpersoner. Sensitiviteten var 92% og specificiteten var 97%. Til sammenligning havde MMSE en sensitivitet på 76% og en specificitet på 81% ved en cutoff score på 27/28.

BASIC-Q danner en skala fra 0 til 20. Resultaterne fra afprøvningen viser, at et resultat fra 18 og opefter ikke umiddelbart giver anledning til at mistænke kognitiv svækkelse. Et resultat på 16 eller 17 er uklart. Her bør man være særligt opmærksom på tegn på kognitiv svækkelse og eventuelt gentage undersøgelsen på et senere tidspunkt. Et resultat på 15 eller derunder vil i de fleste tilfælde være en indikator på kognitiv svækkelse. Her kan det være relevant at tale med borgeren om muligheden for yderligere udredning – for eksempel via egen læge.

Kommunale erfaringer

Siden efteråret 2019 har BASIC-Q været under implementering i Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning. De foreløbige erfaringer er positive. Medarbejderne oplever blandt andet, at redskabet kan anvendes som en kort og enkel spørgeguide. Spørgsmålene lader sig nemt flette ind i en almindelig samtale, så det ikke bliver så testagtigt. BASIC-Q beskrives som 'et levende værktøj'. Der bliver talt om demens og tegn på demens på kontoret, og medarbejderne vurderer, at redskabet har en positiv betydning for deres arbejde med at opspore og motivere borgere, der kunne have behov for yderligere udredning.

Udfordringer

Implementeringen har også afdækket udfordringer knyttet til inddragelsen af en pårørende ved anvendelsen af BASIC-Q. Der er ikke altid en pårørende tilstede ved besøget i borgerens hjem. Medarbejderne oplever, at det kan være nok så tidskrævende og besværligt at få kontakt til pårørende. Det kan føles anmassende og svært at udspørge pårørende telefonisk. Omvendt kan det også være en udfordring, hvis en pårørende er tilstede i hjemmet, da borger og pårørende kan være uenige om, hvordan spørgsmålene skal besvares.

[Se videomanualen, læs mere om BASIC-Q, og find materialet til download her.](#)

[Det fysiske BASIC-Q interviewredskab kan bestilles i webshoppen her.](#)

BAGGRUND

[Jørgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Waldemar G. Brief Assessment of Impaired Cognition Questionnaire \(BASIC-Q\) - development and validation of a new tool for identification of cognitive impairment in community settings. Int J Geriatr Psychiat](#)

[Jørgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Høgh P, Jakobsen S, et al. Brief Assessment of Impaired Cognition \(BASIC\)-Validation of a new dementia case-finding instrument integrating cognitive assessment with patient and informant report. Int J Geria](#)

[Jørgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Waldemar G. BASIC. Et nyt værktøj til demensudredning? Månedsskrift for Almen Praksis. 2020;98\(1\).](#)

[Jørgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Waldemar G. Demensudredning i almen praksis. IPRAKSIS. Februar 2020](#)



Oprettet: 10. marts 2020